

Advent

Stijn Demaré

GELOOF, GEZIN, SAMENLEVING

Advent is een tijd van verwachten en hoopvol uitzien. Stijn Demaré reikt ons een aantal thema's en tips aan die het gezin concreet op weg zetten om zich voor te bereiden op het feest van de geboorte van Jezus.

Advent doet ons spontaan denken aan de hectische kerstinkopen in de sfeerverlichte winkelstraten, de stress om de feestdagen opnieuw goed georganiseerd te krijgen, de melige kerstliedjes die weerklinken op tal van kerstmarkten, het uitzoeken van een mooie kerstboom om de woonkamer op te fleuren... Maar advent heeft ook een andere kant. Het is ook een tijd van verwachten en hoopvol uitzien. Dit verwachten wordt gesymboliseerd door de vier kaarsen op de traditionele dennenkranen, die wij achtereenvolgens op één van de vier zondagen aansteken. Advent nodigt ons uit om ons niet helemaal te laten meeslepen in die kerstdrukke, maar even stil te vallen. Hieronder vinden we een paar thema's en tips die ons op weg zetten om ons voor te bereiden op het feest van de geboorte van Jezus.

Rorate Caeli

“Hemel, laat gerechtigheid neerregenen, laat haar neerstromen uit de wolken, en laat de aarde zich openen.” (Jesaja 45,8)

Jesaja is één van de grote Bijbelse wegwijzers doorheen de advent. Hij voorspelt immers een nieuwe toekomst van hoop en vrede dankzij de geboorte van een goddelijk kind. Dat kind, zo meent Jesaja, zal vele titels krijgen zoals wonderbare raadsman, goddelijke held, vredeskoning... Jesaja kondigt hierbij ook een nieuwe vredestijd aan die geen einde zal kennen. Doorheen de ogen van Jesaja kijken wij dus tijdens de advent vol verwachting uit naar die nieuwe toekomst, naar het vredesvisioen van Kerstmis. In de woorden van Jesaja horen we de komst van ons vredeskind Jezus doorklinken. Geen wonder dus dat deze profeet ons op weg zet doorheen de advent richting Kerstmis.

Maar Jesaja was niet zomaar een dromer en visionair. Hij stond ook met zijn twee voeten stevig op de grond. Toen Jesaja als profeet rondtrok was er in Israël een grote politieke crisis en het joodse volk smeedde allerhande strategieën en bondgenootschappen in de hoop uit de impasse te geraken. Ondanks alle moeite werd Israël uiteindelijk toch door vijanden onder de voet gelopen en werd Gods uitverkoren volk tot ballingschap gedwongen. Jesaja wees het Joodse volk terecht: het had te weinig op God vertrouwd en te veel hoop gesteld in het eigen kunnen. Jesaja verkondigt dat alleen het vertrouwen in God bevrijdend en heilzaam is, zelfs wanneer het helemaal niet goed gaat en er weinig uitzicht is op beterschap. Jesaja vraagt om te volharden in het geloof en te vertrouwen dat God alles ten goede keert. Hij wordt niet voor niets de ‘profeet van het geloof’ genoemd.

De boodschap van Jesaja klinkt opvallend actueel en hedendaags in onze oren. In de huidige crisis waarin de kerk is verzeild geraakt, lijken velen zich enkel te bekommeren om kerkstructuren en mediastrategieën. Natuurlijk zijn structuren belangrijk en is een duidelijke communicatie wenselijk. Maar betekent geloven ook niet veel meer? Durven we ons vertrouwen in God uitspreken? Hebben wij vandaag nog de moed om te hopen dat zijn Blijde Boodschap elke crisis en mediastorm overleeft? Advent kan voor ons een tijd zijn om in deze woelige periode fundamenteel op zoek te gaan naar de kern van ons geloof.

Het gregoriaanse ‘Rorate Caeli’ kan ons hierbij helpen. Het lied is één van de meest gekende en aloude adventsliederen. Met de woorden van de profeet Jesaja wordt hier tot God gebeden om troost en verlossing uit alles wat ons gevangen houdt en beklemt. We spreken hierin ook ons vertrouwen uit in Gods heilzame boodschap en vragen om vergeving voor al die keren dat we op een dwaalspoor waren beland. We bidden ten slotte ook om Gods rechtvaardigheid: dat hij omziet naar de slachtoffers en de daders tot inkeer aanmaant.

Tips en overwegingen:

- Via een schrijfgesprek kan je met elkaar op een speciale manier over een bepaalde tekst of een woord in dialoog treden. Wat je nodig hebt is een groot blad (A3 of A2) waarop je een bepaalde tekst of een woord in het midden opschrijft. Dit kan een adventscitaat van Jesaja zijn, maar ook een van de evangelieteksten van de adventszondagen of woorden als ‘vrede’, ‘hoop’ of ‘rechtvaardigheid’. Iedereen van het gezin krijgt dan de mogelijkheid om een gedachte, een wens of een ander, gerelateerd woord op het blad te schrijven of een tekening te maken. Je kan er voor kiezen om met heel het gezin een halfuurtje tijd te maken om een schrijfgesprek te houden, maar je kan het blad ook gewoon ophangen in de keuken of de woonkamer en zo gedurende de hele advent iedereen de tijd geven om na te nadenken en iets op te schrijven of te tekenen. Achteraf kan je met elkaar echt in gesprek gaan over wat er opgeschreven werd.
- Denk ook na over jouw persoonlijk “Rorate Caeli”. Wat zijn jouw diepste verlangens? Waarvan zou jij willen bevrijd worden? Wanneer was jij op een dwaalspoor beland? Wat betekent Gods gerechtigheid voor jou?

In blijde verwachting

“Gelukkig is zij die geloofd heeft dat de woorden van de Heer in vervulling zullen gaan.”
(Lucas 1,45)

We kennen allemaal het goede nieuws: een koppel kondigt trots aan dat ze ‘in blijde verwachting zijn’. Maar dit betekent natuurlijk niet dat het koppel nu de komende maanden de geboorte van hun kindje zomaar afwacht. Integendeel, in blijde verwachting zijn betekent nog meer aandacht hebben voor elkaar en daartoe samen extra tijd doorbrengen. Toekomstige mama’s en papa’s krijgen ongeveer negen maanden de tijd om samen met het kind te groeien in verbondenheid en zich klaar te maken voor het ouderschap. Tijdens de zwangerschap worden ook heel wat praktische zaken geregeld: het zoeken naar een mooie naam, het zoeken naar of het zelf ontwerpen van een origineel geboortekaartje, het in orde brengen en schilderen van de kinderkamer, het aankopen van kinderkleren en een kinderwagen... Toekomstige ouders doen er dus alles aan om hun kindje in hun midden te verwelkomen.

Advent lijkt een beetje op zo’n zwangerschapsperiode. Tijdens de advent krijgen we vier weken de tijd om te groeien in verbondenheid met Jezus. Dit gebeurt wanneer we het stil maken in onszelf en misschien hierbij tot gebed komen. Ook wanneer we fragmenten uit het evangelie lezen, kunnen we geraakt worden door Jezus’ persoon en zijn boodschap. Advent betekent ons openstellen voor en verlangend uitzien naar de komst van Jezus. En om dat Kerstfeest goed te kunnen vieren zijn er ook wat praktische zaken te regelen: kerstwensen schrijven, de woonkamer versieren, geschenken kopen. Advent is in blijde verwachting zijn.

Nochtans lijken we vandaag het verwachten wat verleerd te zijn. Wij worden immers langs alle kanten uitgedaagd om onze tijd zo efficiënt mogelijk in te delen en alles altijd direct

geregeld te krijgen. De economie leert ons dat stilstaan achteruitgaan is en wachten puur tijdverlies. Aanschuiven in de file, je beurt afwachten aan het loket, wachten op je trein die een kwartier vertraging heeft... Al dat 'wachten', zo vertelt men, kost ons ongeveer zeven jaren van ons leven. Dit lijkt op het eerste gezicht vrij zinloos en toch: de advent leert ons dat wachten ook een zinvolle betekenis kan krijgen. Het gaat dan niet zozeer over het gefrustreerde en verveelde wachten, maar over een *verwachten*, het verlangend uitzien naar de geboorte van Jezus. Zo krijgt het wachten een richting en een doel. Op die manier kan dit *verwachten* een tijd worden van openheid, gebed en bezinning.

In het begin van het Lucasevangelie lezen we hoe Maria zelf in blijde verwachting is van Jezus. Eerst komt een engel haar het goede nieuws van de zwangerschap vertellen, daarna bezoekt ze haar hoogzwangere nicht Elisabet. In deze hartelijke ontmoeting delen de twee toekomstige moeders hun hoopvolle verwachtingen met elkaar. Maria spreekt in het Magnificat haar vreugde uit omdat God zijn belofte op een nieuwe toekomst nakomt. Ook Maria is een Bijbelse wegwijzer doorheen de advent.

Tips en overwegingen:

- Als je ergens moeten wachten, bijvoorbeeld op een trein of in de file, probeer dan tot gebed te komen. Wat religieuze muziek of Taizé-liedjes op je MP3-speler of Ipod kunnen daarbij helpen.
- Haal mooie herinneringen op van toen je in blijde verwachting was van één van je kinderen. Hoe verliepen de voorbereidingen tot aan de geboorte? Hoe werd er uitdrukking gegeven aan deze blijde verwachting?
- De advent is het geschikte moment om wat tijd vrij te maken om enkele originele kerstkaarten te versturen naar vrienden of familie waarin het hoopvolle en vreugdevolle kerstverhaal mag doorklinken.
- Naast de traditionele adventskrans kan je met het gezin ook een 'adventssnoer' maken. Hiervoor heb je het volgende nodig: één lang roodfluwelen lint, vierentwintig luciferdoosjes, gekleurd papier en lijm. De luciferdoosjes beplak je met gekleurd papier en voorzie je van een getal (1 tot 24). De doosjes maak je daarna in volgorde aan het lint vast. Steek in elk doosje een verrassing: een wijze spreuk of een Bijbelcitaat, een mooie tekening of passende foto, een symbolisch voorwerp dat tot nadenken aanzet, een toffe adventsopdracht,... Iedereen uit het gezin mag wat verzinnen. Vanaf 1 december knippen we elke dag een doosje van het lint af en bekijken we samen wat er in het doosje steekt. Hoe dichterbij kerstmis komen, hoe korter het lint wordt.

Rondom de kerststal

“Ze wikkelde hem in een doek en legde hem in een voederbak, omdat er voor hen geen plaats was in het nachtverblijf van de stad.” (Lucas 2, 7)

Met een aloude christelijke traditie kunnen we op een heel concrete manier het kerstverhaal in onze huiskamer binnenbrengen. Samen met de kinderen kunnen we tijdens de advent de kerststal boven halen en het hele kerstverhaal naspelen. Jozef en Maria die via de vensterbank, de boekenkast en eettafel dag na dag onderweg zijn naar Bethlehem. In de buurt

van Bethlehem, op de salontafel of naast de televisie, zijn er ondertussen een paar herders schapen aan het weiden. Uiteindelijk belanden Maria en Jozef na een lange reis in de stal onder de kerstboom. De drie wijzen die uit het verre Oosten komen, starten dus die ergens ver weg, in een uithoekje van de keuken. Zo leggen we samen met de kinderen een hele weg af richting Kerstmis. Als hoogtepunt van deze hele reis wordt het kindje Jezus op Kerstmis in de lege kribbe gelegd.

Deze speelse manier om het kerstverhaal in onze woonkamer binnen te brengen, doet ons ook de vraag stellen wat het verhaal voor ons vandaag kan betekenen. Het gebeuren rond de kerststal confronteert ons met een heel sober en eigenlijk wat triestig verhaal. God komt immers tot ons in een kwetsbaar kind, geboren in een verlaten stal buiten de stad Bethlehem. De geboorte van Jezus is geen groot spektakel met tal van hoogwaardigheidsbekleders en de verzamelde pers. Integendeel, omdat er voor Maria en Jozef geen plaats was in de stad, zoeken ze onderkomen in een schamele stal. Jezus wordt bij gebrek aan beter dan maar in de voederbak gelegd. Op het eerste gezicht lijkt dit allerm minst op een heugelijke gebeurtenis. Maar de engelen laten zich niet uit hun lood slaan en beginnen desondanks toch het heuglijke nieuws te verkondigen. En misschien is dit wel de grootste kracht van het kerstverhaal, dat juist in de meest erbarmelijke omstandigheden een nieuwe, hoopvolle toekomst geboren wordt.

Voor veel mensen is de adventstijd en Kerstmis niet de meest aangename periode: gezinnen die met moeite de eindjes aan elkaar knopen zien met lede ogen de cadeautjesjacht aan, gebroken gezinnen worden opnieuw geconfronteerd met de pijnlijke breuk, dakloze gezinnen met of zonder papieren zoeken in deze koude dagen naar een schuilplaats, voor eenzame of zieke mensen duren deze donkere decemberdagen nog langer dan anders... En toch gaat het kerstverhaal over hen. Kerstmis geschiedt daar waar in uitzichtloze en droevige situaties toch plaats is voor hoop. Daarom wordt iedere christen opgeroepen om net als de engelen het goede en beloftevolle nieuws te verkondigen en te zorgen dat voor deze mensen Kerstmis ook echt Kerstmis mag zijn.

Welzijnszorg geeft al 40 jaar gehoor aan deze oproep. Met haar slogan “Werk armoede weg!” streeft Welzijnszorg dit jaar voor gelijke kansen op de arbeidsmarkt, ongeacht leeftijd, geslacht of huidskleur. Ondanks alle diversiteitwerking en inspanningen blijven vooral allochtonen al te vaak het slachtoffer van een discriminerende selectieprocedure waardoor ze tegen wil en dank in de langdurige werkloosheid verzeild geraken. Welzijnszorg wijst ons in haar eindejaarscampagne ook op de uitbuiting van mensen zonder papieren. Zij verdienen beter dan een carrière in armoede.

Tips en overwegingen:

- Welzijnszorg biedt een heel gamma aan van speelse en educatieve manieren om de armoedeproblematiek aan te kaarten. Denken we maar gezelschapsspelen als ‘Uitgespeeld’ en ‘Buitenspel’. Welzijnszorg geeft ons ook een paar filmtips zoals ‘Raining Stones’ of ‘ça commence aujourd’hui’. Zo’n gezelschapsspel of film kan een ideaal gezinsmoment zijn op een van de lange decemberavonden.
- Ook de adventskalender van Welzijnszorg kan een leuke gids zijn doorheen de advent. 28 dagen lang krijg je bezinnende tekstjes, treffende getuigenissen en prachtige foto’s voorgeschoteld die je doen nadenken over de betekenis van advent voor jou. Op woensdagen is Robby weer van de partij, zodat ook kinderen kunnen meegenieten.
- Aangezien december de soepmaand bij uitstek is verbindt Welzijnszorg met haar “Soep op de stoep”actie het aangename aan het nuttige: met een kom soep maak je een warm gebaar

klaar in de strijd tegen armoede. Concreet worden we aangesproken om overal een warme kom soep te verkopen: thuis, op het werk, aan de schoolpoort... Wie aan de actie deelneemt krijgt van Welzijnszorg een gratis promopakket. Bovendien is er een heuse soepstrijd om de meeste liters soep verkocht te krijgen. Wie zich geroepen voelt, neemt best een kijkje op www.soepopdestoep.be .

- Zet je beste beentje voor en loop mee voor het goede doel. Op 26 december 2010 organiseert Welzijnszorg een loopwedstrijd in Leuven. Laat je sponsoren door familie en vrienden en verras iedereen met je recordtijd.
- Leg een paar 'solidaire' kerstcadeaus onder de kerstboom! Ga hiervoor ook te rade in de campagnekrant van Welzijnszorg waar enkele leuke suggesties worden gedaan.

STIJN DEMARÉ is filosoof en godsdienstwetenschapper. Hij is co-auteur van het gezinsboek 'Al de dagen van ons leven' en directeur van het Leo XIII seminarie in Leuven. Hij is ook vrijwilliger bij IJD Brugge.